

Изъ науката и живота

Престъпления и температура

Като преглеждам статистиките за престъпленията, един американец е дошъл до заключението, че броят на злодеяния е по-голям през лятото, отколкото през зимата: господата убийци предпочитат да „работят“ когато времето е хубаво. Поразен от тази констатация, той отишъл подалече въ изследванията си. Сравнил статистиката на престъпленията с метеорологичната статистика. И там съвпадането на хубавото време с увеличението дейността на злосторниците се потвърдило; и то до такава степен, че ако първата показва, че въ даден ден, процента на престъпленията е малък, съ сигурност може да се каже, че този ден е валъло, или пък е било студено; и втората статистика показва, че това е вярно.

Ако тия съпадения не сж проста случайност, човък нма да знае какво време да иска; ако то е много лошо, нма да има престъпления, ще има хреми; ако е хубаво, човък рискува неприятни срещи. Животът отъ денъ на денъ става по-забъркан!

Изкуствено възсъздаване на дъски

Преди нколко години, въ Съединенитъ Щати опитаха да фабрикуват изолационни дъски. За суровъ материалъ служеха дървени отпадъци отъ всъкаквъ произходъ.

Избрани и нарзани на дребни парчета, дървенитъ отпадъци се поставятъ въ стоманенъ цилиндъръ съ много здрави стени. Тогава затварятъ цилиндра и подлагатъ дървото на действието на водни пари съ налгане 24 кило на квадратенъ сантиметъръ, въ продължение на една минута; после пакъ, следъ изтичането на водата, съ 70 кило, въ продължение на петнадесетъ секунди.

Следъ това отварятъ тръбата и дървенитъ парченца, подъ действието на сгъстената пара, задържана въ клетките имъ, се пръсватъ като фишци, влакнцата съвършено се разпадатъ и се получава дървена каша, подобна на она, която се употребява за фабрикуване на хартия. Следъ промиване, кашата се пресува въ машина за картонъ.

Така се получаватъ дъски съ различна дебелина, споредъ то-

ва, за което ще се употребяватъ; 12 милиметра, изолиращи отъ студъ и топлина за обковане стени и прегради, и по-тънки, които сж истински листа отъ пресувано дърво, които иматъ преимущество, че зърната имъ сж много дребни, и замъстватъ съвършено твърдото дърво. Отъ тѣхъ правятъ дървенитъ части на автомобилитъ. Изработватъ ги като дъбово дърво.

Физически упражнения

Тѣлото служи добре на духа, само ако е здраво. Трѣбва значи, да го поддържаме здраво, а най-доброто срдство да се получи този резултатъ сж физическитъ упражнения. Тѣ даватъ сила, гъвкавост, подвижност, а сжщо и хладнокръвие.

Но физическитъ упражнения сж безспорно, полезни, само ако при тѣхъ се спазватъ известни правила. Не всичкитъ видове упражнения подхождатъ еднакво.

Ходенето, което е най-простото и най-лесно физическо упражнение, на него можемъ да се предаваме съ най-голямо довѣрие. Млади, стари, мъже, жени, всички могатъ да излъкатъ отъ ходенето най-голяма полза. То е вредно само когато човък носи много тежъкъ товаръ, аке трае много дълго време, или пък ако много се бърза. Нѣкои болни не трѣбва много да ходятъ; тия, които иматъ емфизема, нѣкаква болестъ на срдцето, или пък сж затлъстѣли.

Тичането може да се препоръча само на много здравитъ хора, съ здраво срдце и дробове; освенъ това, то изисква постепенно трениране. При тичането гърдитъ стоятъ неподвижни, за да дадатъ опорна точка на мускулитъ на краката; тѣ не се разширяватъ повече и бѣгачътъ, като диша само съ върховетъ на бѣлия дробъ, не може да достави достатъчно кислородъ на свититъ отъ усилието мускули: и той бързо се задъхва.

Гребенето има това преимущество предъ холенето, че развива мускулитъ на трупата и рцетъ; но то изисква много голѣми усилия и следователно, налага тренировка.

Велосипедътъ развива едновременно мускулитъ на краката и тия на гърдния кошъ; той застава да се диша дълбоко и казватъ, че отъ всичкитъ ви-

дове спортъ, развива най-силно хладнокръвието, чрезъ потрѣбата, въ която се намира влага великопедиста да внимава за избѣгване препятствията. Злоупотрѣбата съ велосипеда докарва ускоряване на биенето на срдцето (тахикардия, както казватъ ученитъ) и задъхване. Болнитъ отъ срдце не трѣбва да каратъ велосипедъ.

Борба противъ пушецитъ

Човшката деятелностъ разпръсква въ атмосферата огромни количества твърди частици, които развалятъ въздуха и го правятъ вреденъ за здравето. Едни отъ тия частици сж истински отровни; други, безъ да бждатъ отровни, действуватъ механически, като се натрупватъ въ дробоветъ и пречатъ на процеса на дишането.

Тия нечистотии се разпръскватъ въ въздуха обикновено чрезъ пушецитъ както чрезъ тия, които произлизатъ отъ огромнитъ индустриални огнища, така и отъ тия, които излизатъ отъ по-малкитъ комини на частнитъ жилища. Значи, необходимо е да се води борба противъ пушецитъ.

Юзинитъ иматъ обикновено доста широки огнища и могатъ да инсталиратъ поглъщащи дима апарати. Тия апарати иматъ за целъ да хващатъ твърдитъ частици, повлѣчени отъ пушека, като оставятъ газоветъ да се издигатъ свободно въ въздуха. Има разни видове апарати: единъ отъ най-практичнитъ е *електрическиятъ обезпрашвачъ*, чийто принципъ е следния:

Пушекътъ, който излиза отъ огнището, се вкарва въ една „кула за обезпрашване“, въ центъра на която сж обтегнати металически жици, които силно се наелектризирватъ; завлѣченитъ отъ пушека частици се привличатъ отъ тия жици и се блъсватъ въ тѣхъ: но после веднага ставатъ инертни и падатъ въ долната частъ на кулата. Остава само да се изсипятъ отъ тамъ и да се унищожатъ, напр. чрезъ огънь; може и да се промиятъ, за да се получатъ отъ тѣхъ известни продукти за използване.

Инсталирането на димопоглъщащитъ апарати въ огнищата на частнитъ жилища представлява известна мъчнотия. Тия огнища, обаче, могатъ да станатъ безвредни, ако въ тѣхъ се гори само коксъ, който не дава пушекъ. Напоследъкъ се прави голѣма пропаганда за по-широко употребя-

Великденскитъ яйца на малкия Колю

(Продължение отъ 1 страница)

тъ сж толкова хубави!

— Не! Не! Трѣбва да ги ядешъ...

после ще получишъ и други...

— Да, чакъ на другия Великден! Не, не искамъ да ги счупя! Претърсиха всичкитъ къшета на градината, събраха всичкитъ яйца.

Колю се бѣше зачервилъ, очитъ му блѣстѣха и не можеха да се откъснатъ отъ блѣскавото, разноцветно съкровище.

— Ами славеятъ? попита едно отъ момчетата.

Колю погледна четиритъ момчета, застанали предъ него. Всички имаха яйца въ рцетъ си. А той държеше своитъ притиснати до срдцето.

— Слушайте...

Не трѣбваше ли и той да направи едно удоволствие на тия момчета, които току-що осжществиха единъ отъ най-хубавитъ му блѣнове?

Той започна бавно пѣсенята си; трелитъ му се лѣха безъ прекъсване, приятни и радостни.

Малкиятъ пѣвецъ, следъ едно

последно изчуруликване, което отлетѣ къмъ небето, спрѣ.

— Браво! Браво! — извикаха момчетата въ единъ гласъ. — Искашъ ли да идвашъ да ни пѣшъ сутринъ, или вечеръ, когато искашъ?

— О! да, — извика Колю, съ свѣтнали очи.

И оттогава, той отиваше всѣки денъ въ хубавия паркъ. Пѣше, разхождаше се, тичане по пътекитъ, скачае по моравитъ.

А четиритъ момчета толкова се привързаха къмъ малкия си славей, че го научиха да чете, да пише, и му дадоха дрехи за него и за сестритъ му. И стана чудотворенъ буйни, каквито бѣха до тогава, тѣ станаха умни и помирни, а градината имъ стана за тѣхъ малъкъ рай.

Отъ време на време Колю извикваше:

— Какви хубави великденски яйца получихи!

— Какво хубаво славейче дойде въ градината ни, — отвърщаха четиримата братя.

ване на електричеството, ако не за отопление, поне за кухнята и за другитъ домакински работи — пране, гладене, чистене и пр.

Лѣтния часъ

Всѣка година презъ пролѣтта, въ нѣкои европейски страни, часовницитъ съ заповѣдъ се премѣстватъ единъ часъ напредъ отъ истинското време споредъ слънцето. Когато слънцето ни казва, че е само 5 часа сутринта — и хладния въздухъ показва, че едва излизаме отъ ношъта, — часовникътъ ви показва задължително, и лъжливо! 6 часа. Тая мѣрка се въведе презъ войната и има за целъ да се използва колкото може повече слънчевата свѣтлина и да се прави икономия отъ изкуствената свѣтлина.

Странитъ, които сж възприели лѣтния часъ сж: Франция, Англия, Белгия, Финландия, Гърция, Холандия, Ирландия, Португалия, Ромъния.

По-многобройни сж странитъ, които уреждатъ часовника си споредъ слънцето: Албания, Австрия, България, Чехославия, Дания, Естония, Германия, Унгария, Италия, Литвания, Норвегия, Польша, Русия, Испания, Швейцария, Швеция, Турция, Югославия.

Въ Съединенитъ щати съ федераленъ законъ билъ въведенъ лѣтния часъ, но послѣ закона билъ отмененъ и Щатитъ били оставени свободни да въведатъ или не лѣтния часъ. Въ Южна Америка нѣкои републики сж възприели лѣтния часъ, други не.

Въ Нова-Зеландия пъкъ съ само половинъ часъ напредъ отъ истинското време. Какъ виджате, еднородието далече не е осжществено, напротивъ цари хаосъ, анархия и може би, въ недалечно бъдеще, никжде нма вече да промѣнятъ периодично часа.

ПОЩА

Решение на задачата отъ брой 2

Понеже 5 — отъ жителитъ сж съ по единъ кракъ, то за тѣхъ ще трѣбватъ 5 обувки. Останалитъ 95 души, да речемъ, трѣбва да имъ се даде по 2 обувки, или всичко 190 обувки. Понеже, на половината отъ 95 души трѣбва да се даде по 2 обувки, то обувкитъ ще бждатъ 190 : 2 = 95 обувки. Всичко 190 + 95 = 285 обувки. Ако 100 души трѣбва да се дадатъ 5 + 95 = 100 обувки, или бо тия човѣкъ е далъ толкова обувки за жителитъ на селото, колкото е тѣхния брой.

единъ топовенъ гърмежъ, който изкърти едното крило на вратата, даде сигналъ за започване на битката.

Пиезъ ношъта испанцитъ се бѣха окопали задъ барикадитъ и дори бѣха направили единъ малъкъ окопъ за да закриятъ топоветъ и артилериститъ си.

— Празникътъ започва, каза Кармо. Да бра-нимъ кожата си, другарю Ванъ!

— Готови сме, отговори Ванъ Шилеръ.

Първиятъ топовенъ изстрелъ бѣ последванъ отъ другъ, после отъ трети, после избухнаха яростни пушечни залпове.

Топоветъ се стремѣха да разбиятъ вратата, а пушечниятъ огънь бѣ насоченъ срещу прозорцитъ, за да пречи на пиратитъ да отвръщатъ.

Пиеръ Пикардинецътъ не искаше да излага безполезно хората си и искаше да пести мунициитъ за последната защита и за това даде заповѣдъ да не се стреля.

Дебелитъ стени бѣха повече отъ достатъчни за да ги запазятъ, а барикадитъ издигнати между вратата и стълбата ги запазваше отъ незабавна атака.

Силниятъ огънь трая цѣлъ часъ. Испанцитъ прѣснаха много барутъ, но постигнаха много малъкъ успѣхъ.

— Мъчно се гризе кокала! каза Кармо, като наблюдаваше отъ единъ прозорецъ движението на обсаждащитъ. Тѣ не ще посмѣятъ да превзематъ палата съ пристѣпъ.

— И азъ съмъ убеденъ въ това, каза Ванъ Шилеръ. Много ги е страхъ отъ пиратитъ.

— Ахъ! ... Да можехъ да видя тоя проклетъ капитанъ! ...

— Той нма и да се покаже. Бихъ искалъ да знамъ, защо не е отишълъ съ графъ дьо Мединъ въ Панама.

Губернаторътъ ще да е подушилъ опасността и го е оставилъ тукъ да наблюдава брѣга!... Разбойникъ! ... Хубаво ни изигра; да ми падне още веднъжъ въ рцетъ, нма да направя глупостъ да щадя, както направихъ въ монастыря на Маракаибо.

— Тѣ престанаха да стрелятъ! ...

— Мислятъ, че сж сигурни въ победата си, безъ да хаятъ куршуми и барутъ. Разчитатъ на глада или по-скоро на жаждата, другарю.

— Ако до други денъ никой не ни дойде на помощъ, ще бждемъ принудени да опитаме отчаянъ излазъ или пъкъ да измремъ отъ бездействие.

— Нма да чакаме до тогава, заяви Ванъ Шилеръ. Ще убиваме, докато имаме сила да държимъ мечъ.

ГЛАВА XXV

Между желѣзото и огъня

Следъ първия неуспѣхъ, испанцитъ, убедени, че нма да превзематъ лесно сградата, защитавана отъ шестдесетъ отчаяни мъже, не подновиха опита си.

Денътъ мина сръзнително спокойно. Презъ ношъта обсаждащитъ стоеха около многобройнитъ огньове, за да покажатъ на пиратитъ, че зорко бдятъ.

Вториятъ денъ мина по сжщия начинъ; нколко топовни изстрела срещу барикадитъ и нколко пушечни залпа, ту срещу единъ прозорецъ, ту срещу другъ.

Пиеръ Пикардинецътъ започна да се ядосва. Корабътъ трѣбва да бѣше пристигналъ още вечерта на островъ Света Катерина. Ако още не се връщаше, значи, че не бѣше намѣрилъ авангарда на пиратската ескадра.

Какъ да продължи съпротивата? Хранитъ се

свършиха. шишетата бѣха празни и жаждатъ повече отъ гладъ, захвана да се чувствува, обесено по причина на горещината.

— Лошо, мърморѣше Кармо, като поглежаше ту презъ единия, ту презъ другия прозорецъ съ надежда да види, че испанцитъ вдигатъ обсадата. Въ хубава каша се забъркахме. Ако не направимъ нѣкоя лудория, ще измремъ отъ жаждата и глада.

Най-стариятъ и най-влиятеленъ пиратъ предложилъ излазъ; но Пиеръ Пикардинецътъ още не отчайваше, отхвърлил такова рисковано предприятие.

— Шестдесетъ души и безъ пушки — никъга не ще сполучимъ да победимъ четири петстотинъ войници, които иматъ и топове, отворити той. Да почакаме още, може помощта да на пжтъ.

Мръкваше се, когато Кармо и Ванъ Шилеръ които дебнѣха движението на обсаждащитъ, забелязаха всрдѣ тѣхъ необикновено вълнение.

Броятъ на войницитъ се бѣше увеличилъ, при топоветъ въ окопа се бѣше прибавилъ още единъ.

— Хмъ! ... промърмори Кармо, като покла глава. Страхувамъ се, че нма да прекараме спокойна ношъ.

Той повика Пиеръ Пикардинецътъ и му изложи опасенията си.

— Да, тѣ се готвятъ за решителна атака, но за пиратътъ, като видѣ самъ необикновено оживление всрдѣ испанцитъ.

— Господинъ Пиеръ, каза Кармо, отъ една нщо ме е страхъ.

— Отъ какво?

— Да не би испанцитъ да сж предупредени че иде помощъ за насъ. Невъзможно е авангардътъ на флотата, който трѣбваше да тръгне да

(Следва)